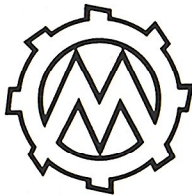

**TEKNIKAN
WAIHEITA
TEKNIK I TIDEN
TEKNIKAN
MUSEOLEHTI
4/1988 joulukuu
6. vuosikerta**

ISSN 0780-5772

Kustantaja
Suomen Teknillinen Museoyhdistys -
Tekniska Museiföreningen
i Finland ry

Päätoimittaja
Martti Kajaste

Toimitus
Martti Kajaste
Iivisniementie 2 I 143
02260 Espoo
puh. 90-883 893 (iltaisin)

Toimituskunta
Carl-Fredrik Geust
Pertti Kaarna
Martti Kajaste
Matti Krank
Jaakko Liede
Lea Väkeväinen

STMY:n jäseneksi ilmoittautumiset,
lehden tilaukset, osoitteenmuutokset
Matti Krank
Laurinlahdentie 12 E
02320 Espoo
puh. 90-801 7830 (iltaisin)

Ilmoitukset
Kieliverstas Oy
Puh. (90) 447 1117 tai 603 012

Seuraava numero Tekniikan
Waiheita ilmestyy maaliskuussa

Paino
Painoratas Oy, Helsinki

Insinöörit filosofiaa opiskelemaan

Monissa teollisuusmaissa on viimeisten 20 vuoden aikana ryhdytty teknillisten alojen korkea-asteen koulutukseen sisällyttämään opintoja ja tutkintoja tekniikan historiassa, sosiologiassa ja filosofiassa. Katsotaan, että insinööreillä tulee olla näkemys tekniikan yleisestä luonteesta ja tekniikan mahdollisuuksista palvelu ihmisen hyväksi.

Teknologiakomitea selvitteli mietinnössään vuodelta 1980 Suomen teknologiapolitiikan suuntaviivoja. Valtioneuvosto antoi siitä eduskunnalle selonteon vuonna 1985. Selontekoa on FL Thomas Wahlgren kritikoitunut Kanava-lehdessä no 7/1988 julkaistussa artikkelissa "Suomen teknologiapolitiikan väärät lähtökohdat".

Valtioneuvosto määritteli selonteossaan yhteiskunnan keskeisiksi tavoitteiksi yhteiskunnan vaurauden sekä korkean ja tasaisen työllisyysasteen ylläpitämisen. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää mm. työn tuottavuuden nousua, taloudellisen kasvun riittävää nopeutta ja elinkeinoelämän kansainvälisen kilpailukykyä säilyttämistä. Näiden välineellisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii puolestaan tekniikan kehittämistä ja soveltamista.

Tämä näkemys toimii maamme teknologiapolitiittisen päätöksenteon käytännöllisenä ohjenuorana. Se miten yhteiskunnallisen kehityksen saavuttamisen ehdot voidaan parhaiten täyttää, kuuluu selonteon mukaan ennen kaikkea teknillisille asiantuntijoille ja tiedemiehille. Tavoitteiden subjektiivisen ja mieltävaltaisen asettamisen jälkeen voidaan vastuu politiikasta ja yhteiskunnan kehittämisestä jättää tekniikan asiantuntijoiden ja ammattipoliitikkojen huoleksi.

Artikkelissaan Wahlgren osoittaa Suomen teknologiapolitiikan lähtökohdat vääriksi. Esimerkiksi kansainvälisessä kilpailussa häviölle jäävät ne, joiden lähtökohdat kilpailussa ovat heikommat.

Selontekonsa mukaan valtioneuvosto asettaa vastuun yhteiskunnan kehittämisestä ammattikunnalle, jonka toimialue on eloton luonto, jonka hallitsemiseen ammattikunnan koulutus tähtää. Perinteellisesti insinöörien koulutus on varsin suppea. Jopa tekniikan seurausten ennakointi tuottaa heille vaikeuksia.

Tuntuu kohtuuttomalta, että jollekin ammattiryhmälle asetetaan vastuu asioissa, joihin se ei ole saanut koulutusta. Insinöörit ovat käytännössä osoittaneet pystyvänsä korjaamaan vahingolliset seuraukset kuten vesistöjen saastumisen, kun saavat siihen taloudelliset resurssit. Voidaan kuitenkin olettaa, etteivät ongelmat pysähdy nykyiselleen. Ilmeisesti insinöörikoulutuksemme joutuu seuraamaan suurten teollisuusmaiden esimerkkiä. Näkökulmaa joudutaan avartamaan. Opetusohjelmiin on saatava ihmistä ja hänen käyttäytymistään koskevia aineita.

Mutta miten se käytännössä onnistuu? Olisi saatava aikaan asenteen muutos. Sen tapahduttua on vain järjestelykysymys, miten asia toteutetaan.

Oletettavasti tällainen muutos tulee kohtaamaan vastustusta, myös opiskelijoiden keskuudessa. Pari kuukautta sitten Helsingin yliopiston filologian laitos järjesti täydennyskoulutustilaisuuden insinööreille ja muille kiinnostuneille. Vähäisen kiinnostuksen vuoksi kurssi jouduttiin siirtämään ensi vuoden puolelle. Nelipäiväiseksi suunnitellun kurssin ohjelmaan sisältyi aiheita, joita esiintyy valtioneuvoston selonteossa kuten "Teknologia, yhteiskunta ja kulttuuri", "Tekniikan kehityksen hallittavuus", "Arvot ja ristiriidat tekniikan valinnoissa", "Miksi teknisen asiantuntijan vastuuta ei pidä lisätä" ja "Onko vastuu asiantuntijan vai yrityksen".

Sisältö:

Koiramäen talvi (kirja-arvostelu)	2
Pääkirjoitus: Insinöörit filosofiaa opiskelemaan	3
Arvo Oja: Suomalaisen sähkökoneteollisuuden historiaa valokuvin	4— 5
Hiusristikko hukassa (kirja-arvostelu)	6
Nils Björklund: Eräitä merkkihenkilöitä Suomen teollistumisen takana	7— 8
Valtiovallan tervehdys 60 vuotta täyttäneelle museoyhdistykselle	9
Teuvo Nortia: August Nordenskiöld "viimeinen" alkemisti	10—13
Höyrykoneesta tietotekniikkaan (kirja-arvostelu)	13
Jerusalemmin jälleenrakennettu Vanhakaupunki	14
Nykywaiheita	15